

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

(Политика, 13.12.2010)

Демократска странка Србије недавно је представила свој програм економског опоравка и развоја 21 локалне самоуправе, указујући да је јачање градова, општина и села оно што треба Србији да боље живи, док Г17 плус, лидерска странка у Уједињеним регионима Србије, већ дуже и најагилније заговара регионализацију земље као најбољи начин да се Србија равномерно развија у свим својим деловима.

О различитим концептима две странке за „Политику” су разговарали Владимир Илић, заменик председника Г17 плус, и Ненад Поповић, потпредседник ДСС-а.

Владимир Илић: УРС сматра да је регионализација једно од могућих решења за свеукупни развој Србије, а разлога за то је више. Србија је данас јако централизована држава. Четири петине свих прихода буџета Србије се ствара изван Београда док се на другој страни исти тај новац директно или индиректно троши у самом Београду и, што је још важније, одлуке о томе како ће тај буџет да се троши доносе се у Београду. И имате невиђену разлику у степену развоја између најнеразвијенијих општина и Београда као репера, који се креће у просеку 1 према 15 или 20 и више.

Илић: Разлог због чега подржавамо концепт регионализације и сматрамо да ће он да допринесе равномернијем економском развоју јесу разлике које су највеће у Европи.

Разлог због чега подржавамо концепт регионализације и сматрамо да ће он да допринесе равномернијем економском развоју јесу разлике које су највеће у Европи. Пример многих регионализованих држава, попут Пољске или Чешке, показују да су оне убрзале своје стопе развоја. Поред тога, чињеница је и да европски фондови од којих очекујемо подршку кандидатуром за ЕУ, одобравају се за регионе. И Европа је све више унија региона.

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

Ненад Поповић: Србији је потребна децентрализација, не регионализација. Регионализација, на начин на који је предложена, по нама је федерализација, односно стварање нових федеративних јединица са својим регионалним бирократијама. Ако узмемо да је Инђија развијена општина, нама треба 200 Инђија. То је оно што желимо, желимо да основни инструменти децентрализације буду општине и градови. То је и у складу са Уставом. Уместо да грађани плаћају регионалну бирократију, по нама је много корисније да се та средства директно усмере у развој градова и села. Има добрих ствари које су урађене – ДСС је подржао то што је влада отворила Агенцију за регионални развој у Зајечару, Фонд за развој у Нишу... Одлично. Али смо као амандман у скупштини предложили да те агенције које су у Ужицу, Зајечару, Нишу, отворе своје филијале у другим градовима Србије. Зашто не би имали једног представника Фонда за развој у Врању, Суботици...

Политика: Није ли то увећање администрације?

Поповић: Апсолутно не. Кома служи Фонд за развој? Привредницима. Замислите како је привреднику коме треба неки документ, а заборавио је да га извади, а дошао је из Трговишта, из Кикинде... Добра је та идеја, али мора да се шири, да се иде у дубљу децентрализацију. Мислим да је регионализација осуђена, уз поштовање идеје, на неуспех. Имали сте већ са статистичким регионима побуну у држави. Када бисмо правили регионе у мешовитим националним срединама предвиђам да бисмо такође имали побуну.

Поповић: Имали сте већ са статистичким регионима побуну у држави. Када бисмо правили регионе у мешовитим националним срединама предвиђам да бисмо такође имали побуну.

Илић: Али каква је децентрализација за коју се ви залажете? Опет ће се одлуке доносити у Београду. Садашњи Устав је толико велико ограничење и толико је парадоксалан да постаје бесмислен. По Уставу је могуће да имате посланика из једног солитера у Београду, ако је то воља централа политичких партија. Да ли верујете да представници странака у парламенту Србије у овом часу могу да штите интерес грађана с територије с које долазе? Нема шансе, ако тај интерес није усклађен с интересом централе партије. Управо је проблем у партијама. Ту не изузимам ни своју, ни Вашу, ни било чију партију. Немамо у парламенту заступљене интересе људи и региона из којих

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

они долазе. Београд не чује унутрашњост. Зато је потребна регионализација, да би се управо тај проблем превазишао. Никаква нам средства нису потребна осим постојећих и неће бити увећавања администрације.

Поповић: На овај начин идемо поновном цепкању Србије. Већ имамо много проблема, угрожен територијални интегритет што се тиче Косова.

Политика: Зашто је обавезно „цепкање државе“?

Поповић: То је чиста федерализација, то је седам влада које ће сутра имати седам премијера, 10 министарстава...

Илић: То тако изгледа на прву лопту, али данас имате тако гломазну републичку администрацију која је потпуно неефикасна...

Поповић: Ту се потпуно слажемо.

Илић: ДСС је први на политичкој сцени промовисао ово о чему ми данас говоримо, 2003. године су имали верзију устава која је подразумевала регионализацију Србије.

Илић: ДСС је први на политичкој сцени промовисао ово о чему ми данас говоримо, 2003. године су имали верзију устава која је подразумевала регионализацију Србије.

Поповић: Тачно, али је то било 2004. године и идеја регионализације у том тренутку подразумевала је укидање војвођанске аутономије. Пошто, када смо доносили Устав (заједно са Г17 плус, ДС-ом и осталима) није било сагласности у држави да се укине аутономија Војводине, ми смо тада због националног јединства решили да одустанемо од региона. Сада смо против промене Устава коју ви заговарате, јер по овом Уставу можемо да дамо допунске надлежности општинама и градовима. И да им се врате

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

трансфери из буџета које им је актуелна влада одузела.

Илић: Зар није парадоксалан устав који дозвољава децентрализацију и регионализацију само на делу своје територије. Треба променити политички систем и политичку и територијалну организацију земље. Грађани Србије јужно од Београда кажу: зашто покрајина има свој фонд за развој, своје институције... Регионализација је фактор интеграције, када је урађена на прави начин. Интегрише друштво, приближава власт грађанима, места одлучивања су тамо где је и живот, а не у Београду. Данас се доносе одлуке у Београду хоће ли бити вртића у Белој Паланци или моста у Ивањици. То није нормално.

Поповић: Не могу да се сложим с тим. Морамо да урадимо оно што је Швајцарска, у којој се надлежности спуштају до месних заједница. Оне одлучују о кључним стварима. Дајте могућност да општине саме склапају уговоре са инвеститорима и да саме организују животе у својим градовима. То је права децентрализација.

Илић: Слажем се да власт треба дати општинама и што више надлежности, али ко данас, са овим Уставом, гарантује да ће сви делови Србије добијати сразмерно једнака средства. Гарантујем да то опет зависи од односа снага у Београду.

Поповић: Могу да Вам кажем шта да урадите...

Илић: Предлажемо да се финансирање будућих региона реши на једнообразан начин тако што ће три основна критеријума бити број становника, величина региона и степен развоја. Уколико је регион испод српског просека, он ће по том основу сразмерно више средстава. Кроз тај механизам, без нових пореза, без ичега, ви обезбеђујете да делови Србије не заостају.

Политика: Зашто ДСС није учинио нешто више по овом питању док је био на власти?

Поповић: То питање можете да поставите мени и господину. Илићу, пошто смо ми били заједно у тим владама. То су дугачки процеси.

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

Илић: Ми смо управо и препознали то као проблем.. Причате о кадровском потенцијалу Србије. Ви 10 година у парламенту Србије немате представника општине Пирот. У нашем концепту регионализације то неће бити могуће.

Поповић: Видите, говорите о нечему, а ради се потпуно супротно у актуелној влади. Ево, ова реформа правосуђа. Укинути су општински судови и после 160 година престао је да постоји најстарији суд у Србији – мионички. Мислим да децентрализација није само економска, она мора да буде у сваком закону.

Илић: Делимично ћу се сложити с Вама. Претпостављам да је идеја била да се учини ефикаснијим правосуђе, ево остаје да видимо да ли ће та реформа имати те ефекте.

Поповић: Мислим да је ту потребан микроприступ, да се оцени економски потенцијал сваке општине или града. Сад идемо у 46 најнеразвијенијих општина, за њих правимо економске програме. Код региона, ја вам гарантујем...

Илић: А шта фали Пољској, Чешкој, Словачкој? Оне су урадиле регионализацију по овом моделу који смо ми предложили.

Поповић: То што је Пољска преживела изврсно ову кризу нема никакве везе с регионализацијом која је уведена пре годину или две. Пољска има изврсну економију која је базирана на металима, угљу, сировинама...

Илић: Слажем се с тим, али Чешка и Словачка... Проблем код нас је та директна веза владе и министара и локалне самоуправе. Нема тог средњег нивоа власти, па се због тога дешава да се, када имате градоначелника из једне странке и министарство из исте те странке, мимо стварних потреба подржава нешто за шта постоји „проходност“.

Поповић: Али, када се формирају региони, имаћемо исти проблем.

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

Поповић: Мислим да децентрализација није само економска, она мора да буде у сваком закону.

Илић: Неће бити у овој мери јер ће партије бити развлашћене. Предложили смо избор половине посланика именом и презименом, и први човек региона мора да буде неко ко је с листе директних избора.

Политика: Мислите да ће он имати подршку већине?

Илић: Мораће да је обезбеди. Данас имате потпуно ишчашену ситуацију. Грађани добију градоначелника кога уопште нису хтели, зато што је то воља централе странке. И шта сада? Сада им је крив Борис Тадић, Млађан Динкић, Војислав Коштуница или Тома Николић што им је поставио таквог градоначелника.

Поповић: Али, не треба регионализација...

Политика: То можете да решите променом Закона о локалним изборима.

Поповић: Ево то...

Илић: Али, због ове копче о којој смо причали, због тога што је немогуће из једног центра...

Поповић: Могуће је. Ми смо дали четири кључна предлога онога што треба Србији, односно градовима и општинама, да данас крене равномерни развој. На пример, формирати економске зоне за неразвијене општине, где би инвеститори били ослобођени свих пореза осим ПДВ-а. Или, направити законски оквир за инвестициону

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

децентрализацију – давање могућности општинама да саме преговарају са иностраним компанијама по моделу јавно приватног партнерства о финансирању локалне инфраструктуре.

Илић: То оне које имају капацитета за то.

Политика: А имате ли идеју како да превазиђете страх људи од тих региона, од цепкања државе?

Илић: Слажем се, постоји константан страх од сепаратизма. Регионализацију, међутим, видим као фактор интеграције друштва. Сепаратизам се јавља управо ако ви годинама, деценијама, не уважавате специфичне потребе делова земље и грађана који живе у њима, и не чујете их уопште, не видите их. Ти људи доживљавају своју државу као непријатељску. То фрустрира људе, а не фрустрира их ако кажете – ево изволите надлежности, средства, дајемо вам могућност да се сами развијате, добијате више фондова, имате директан уплив европских фондова, а не преко Београда. Ово што предлажемо је могуће да се уради за две-три године, уз консензус.

Политика: Да ли се плашите да идеја Г17 може да прође?

Поповић: У Србији се свашта десило. Али, уколико народ буде гласао, сигуран сам да то не може никад да се деси.

Илић: А ја сам сигуран да ће се то десити управо уколико се грађани буду питали.

Илић: Предложили смо избор половине посланика именом и презименом, и први човек региона мора да буде неко ко је с листе директних избора.

Поповић: Сигурно неће јер грађанима је важан живот у њиховој општини. Данас је

Да ли нам је потребна регионализација

Пише: Ненад Поповић, Владимир Илић
понедељак, 13 децембар 2010 08:06

најважније да ми подигнемо стандард и да имамо запошљавање. За то нам не треба никаква промена Устава, за то нам не требају региони. Суштина је, ми смо против регионализације, али и ви имате један циљ, а то је да се подигне стандард грађана, да се боље живи.

Илић: Ту се слажемо.

Поповић: Имамо различите концепте како до тога да дођемо. Углавном, мислим да морамо да се вратимо суштини, а то је равномерни развој који може да се постигне искључиво микроприступом општинама и градовима, узимајући у обзир њихове посебне економске потенцијале. Рецимо, на Златибору се развија туризам, у Лесковцу агробизнис, Шумадији органска храна, Шапцу речни транспорт...

Илић: То уопште не искључује концепт регионализације. То је могуће и у овом концепту. Значи, око децентрализације се апсолутно слажемо с тим што сам ја уверен да ће формирање региона пре свега приближити власт људима и смањити утицај политичких партија који у одређеним сегментима постаје негативан и штетан.

Поповић: Али, пошто је ова влада урадила све супротно, ја вас позивам да изађете и да формирамо нову владу, па да суочимо концепте (смех).

Илић: Хвала на позиву (смех).

(Разговор водиле **Биљана Баковић** и **Јасна Петровић**)